

אפשר לפקפק בכישוריו של אריק שרון כאיסטרטג וכהוגה פוליטי

— אך קשה לפקפק בכישרונו הטאקטי כמפקד בשדה

הלילה של אום-נתף

● קיום שליטה אחת ואחידה לכל אורך הקרב, תוך הסתמכות על תכנון מדויק מוקדם ועל ניהול הדוק וישייר של כל הכוחות בתוך הלחימה. כפי שניזכר בניחוח הקרב של טל ברפיה, לא בכל התנאים ניתן לתכנן ולבצע כך, אך ודאי כי כאשר ניתן הדבר, יתרונותיו בולטים ורווחיו גדולים.

בתיאור מהלכי הקרב נוסה להראות איך התגשמו העקרונות והכללים הללו.

אך לפני שנפנה לאירוע עצמו, איאפשר להימנע מן הקביעה המצערת מאוד, שאין רק מבישנותיו לא היטיב צה"ל ללמוד לקחים, אלא גם מהצלחותיו הכוללות ביותר.

אחרי ששת הימים אמנם הירבו לספר שבחי קרב אברעג'ילה '67 (המכונה גם קרב אוסי'כתף, מפני שהב"קעת מיתחם זה היתה האקט המרכזי בו), אבל עד כמה שהשפעה המעשית נוגעת, כאילו לא היה הקרב הזה לגבי צה"ל ולא נברא. אין צורך לערוך בשאלה זו דיון אקדמאי; די להיווכח איך היו כוחות-היבשה של צה"ל בנויים, מאורגנים ומאומנים בעת מלחמת יום-הכיפורים כדי להיווכח שבכל אלה לא השפיעו כלל, לפחות בפועל, העקרונות אשר הוכיחו בקרב זה את נכונותם — בפעם הכמה-אלפים בהיסטוריה הצבאית.

אולם הדבר המרגיז ביותר בהקשר זה הוא, שבאברעג'ילה הוכיח צה"ל כי גלום בו פוטנציאל מיקצועי ב"רמה איכותית גבוהה כל-כך שלא היתה מביישת אף אחד מן הצבאות האירופיים המעילים בשיא יכולתם — ויש וודאי כי צבאות-ערב כולם עדיין רחוקים ביותר ממנה. אין גם ספק כי פערי-האיכות שבינינו ובין הכוחות הערביים למיניהם יכול לבוא לידי ביטוי מירבי דווקא בקרב בות מורכבים ממין זה, וכי מסיבה זו עלינו לנקטם.

אבל לפחות עד עכשיו נטתה צה"ל לכיוון ההפוך — וכך נותר קרב אברעג'ילה שז ששת הימים יחיד במינו, כ"קרב סדרו וערוך" (SET-PIECE BATTLE) קלאסי.

בכתבה זו ממשיך הפרשן הצבאי בנימין עמי זיכרון בניחוח מלחמת ששת-הימים. במהלך פרק זה ינתח במפורט את הקרבות העיקריים — הן לגופם, הן מבחינת הלקחים לקראת מלחמת יום-הכיפורים.

בסידרה זו משתדל עמידרור לחשוף את השורשים העמוקים יותר להתמוטטות מערכת התפילות והמושגים של צה"ל ביום-הכיפורים.

בהקדמה קבע עמידרור כי ה"מחדל" המפורסם של יום-הכיפורים מילא רק תפקיד קטן באסון שאירע באותו יום, וכי למעשה היו סיבות נוספות עמוקות הרבה יותר: אי-הנכונות להבחין בבישולונות, מיסוד חשיאות שגרמו לכישלונות אלה, וקידוש תורות-להימה פסולות ומוטעות לחלוטין, שהפכו לניכסי-צאן-ברזל.

כמו כל המאמרים החתומים ב"העולם הזה", משקף גם מאמר זה את דעתו הבלתי-מצונזרת של הכותב. מובן שהוא לבדו אחראי לה.

מאת בנימין עמידרור

לעומת-זאת, אי-סכמטיות — נוסח ה"מקור ריות" הנפוצה מדי כצה"ל ושאלנו נוהגים, משום מה, להתפאר בה — איננה, במיקרים רבים, יותר מאשר הונאה-המעשה ביכולת מיקצועית נחותה, אשר בגללה איננו מסוגלים לבצע — ותכונות אפילו להבחין — את הסכמיות הנכונות והבדוקות. אז אנו נזקקים לתחליפים, שהם תמיד גרועים ויקרים יותר, בצורת פאטנטים פשטניים ומאולתרים מתוצרת עצמית. זו אינה "מקוריות", אלא שרלאטאניות פשוטה.

אפשר לחזק על יכולתו של אלוף (מיל.) אריאל שרון כאיסטרטג, או על התאמתו לתפקידים פוליטיים. אולם קשה מאוד לפקפק בכישרונו כמפקד טאקטי. בהיסטוריה הצבאית מוכר ביותר טיפוס המפקד ה"ביי-טר", אשר ניהל ברוב עוזו ותושיה לחימה זעירה של פלוגות או גדודים ואחר-כך, משועשה גנרל נשאר, הבין נתו כמו במנטאליה שלו. קצין צעיר ומבטיח, המנהל את גייסותיו כאילו היו עדיין כיתה או מחלקה, שתפחו למימדי-ענק.

שרון נכבד מהזדו בכך, שעשה בידו להשיג תלט גם על אמונת הפעלתן של עוצבות גדולות ורבי-חיילות, כמיסגרת קרב מורכב. יכולת זו אצל גנרלים נדירה הרבה יותר ממה שנוטים הם עצמם להודות, ואחרים — לחשוב.

תכונה לא-נפוצה אחרת, שגילה שרון בתכנונו ובבצוע את הבקעת אברעג'ילה בששת הימים, היא לימודו מן הנסיון. אין כלל מקום להשוואת המ"ט השוגה והבלתי-מנוסה של המיתלה ב"קדש" למפקדה-אוגדה שפרץ את מיתחם אוסי'כתף בקרב שיינו, ללא-עוררין וגם אחרי יום-הכיפורים. המורכב והיעיל (מבחינה מיקצועית) מכל שביצע צה"ל מעודו — אולי מפני שהיה מאד "בלתי-צה"לי" באופיו ובצורתו.

קיללת האילתור

קרב אברעג'ילה '67 לא היה הקשה או החשוב בקרבות ששת-הימים. תוארים אלה שייכים בבירור לקרבה-הבקעה של אוגדת טל בפיתחת-רפיח (אשר תוצ' אותיו בשטח היו כה מוצלחות. עד שבדיעבד הפכו את ההבקעה באברעג'ילה לכמעט-מיותרת).

יחודה של הבקעת שרון ניתן למוצוי בשתי מילים: סכמטית להפליא.

כאחת המורשות היותר-מקולקלות של הפלמ"ח, נהוג בצה"ל לחפוס את המושג "סכמטי" כדבר שלילי. אין שגיאה מיקצועית גדולה מזו: רק מצביא בעל יכולת גבוהה, שלרשותו גייסות בעל-ירמה, יכול לבצע בהצלחה את הסכמיות הטקטיות אשר ב"סטר". תוך יישומן בהתאמה המלאה החכרנית לנסיבות האחריות שלפניו.

המצרים חינו

ה כוח המצרי בגיורת אברעג'ילה-קסיימה הורכב מדיוויזיה (אוגדת) מס' 2 המצרית. עוצמתה הכוללת